

MARKO TAPIO
**ARKTINEN
HYSTERIA**

KANSALLISTEATTERI

Marko Tapio

ARKTINEN HYSTERIA

Syvältä kouraiseva draama Suomesta

Kantaesitys 1.3.2017 Pienellä näyttämöllä

Marko Tapion mestarillinen Arktinen hysteria ensi kertaa teatterissa!

Insinööri Harry Björkharryn voimallituksen työmaalla vallitsee kaaos. Vuotava pato murtuu hetkenä minä hyvänsä, ja työläiset ovat lakossa. Tilannetta sovitteluun saapuva Harryn vanha isä saa puukosta. Suuronnettomuus on käsillä, ja Harry seisoo yksin, ilman jumalaa ja onnea. Harrylla on tasan kaksikymmentä minuuttia aikaa löytää ratkaisu mahdottomaan tilanteeseen.

Näiden minuuttien aikana avautuu näkymä Björkharryn suvun ja pienen keskisuomalaisen yhteisön vaiheisiin itsenäisyyttä edeltäneiltä vuosilta näytelmän nykyhetkeen vuonna 1960. Isien raskas perintö kertautuu kuin kirous. Kaikki se mikä on kerran tapahtunut, on jatkuvasti läsnä. Vimmaisten henkilöiden kohtaloista kasvaa alkuvoimainen draama, joka näyttää pohjoisen maan asukkaiden elämänmenon yhtä lailla ankarassa kuin humoristisessa valossa. Se kertoo sosiaalisen nousun hinnasta, koston loputtomasta kierteestä ja yksilön paikasta historian tulvavirrassa.

Kirjailijan neliosaiseksi suunnittelema romaaniarjasta ehdittiin julkaista hänen elinaikanaan kaksi osaa. Puhuttelevalla, arvoituksellisella tavalla keskeneräiseksi jäänyt suurteos antaa tilaa kiehtoville tulkinnoille. **Juha-Pekka Hotisen** ja **Atro Kahiluodon** dramatisoima näytelmä hyödyntää Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistosta löytyneitä, entuudestaan tuntemattomia Tapion luonnoksia teoksen kolmannesta ja neljännessä osasta. Arktisen hysterian myötä pitkän linjan teatterintekijät Hotinen, Kahiluoto ja **Reija Hirvikoski** debytoivat Kansallisteatterissa.

ROOLEISSA Tarja Heinula, Petri Liski, Heikki Pitkänen, Annika Poijärvi, Taisto Reimaluoto, Marja Salo, Timo Torikka ja Timo Tuominen

Ohjaus Atro Kahiluoto

Dramatisointi Juha-Pekka Hotinen ja Atro Kahiluoto

Dramaturgi Aina Bergroth

Lavastus, projisointi- ja pukusuunnittelu Reija Hirvikoski

Lavastuksessa käytetyt kuvat ja videot Reija Hirvikoski sekä Pasi Ylirisku

Valosuunnittelu Ville Virtanen

Äänisuunnittelu Juhani Liimatainen

Naamioinnin suunnittelu Tuire Kerälä

TIETOA TEKIJÖISTÄ

Ohjaajana Kansallisteatterissa nyt debytoiva **Atro Kahiluoto** on pitkän linjan teatteriohjaaja ja dramaturgi. Hän on toiminut muun muassa Ylioppilasteatterin, Teatteri Jurkan ja Rovaniemen Teatterin johtajana sekä Teatterikorkeakoulun opettajana. Kahiluoto on 30-vuotisen uransa aikana tehnyt töitä niin harrastajien kuin ammattilaisten parissa ja ohjannut eri teattereihin yli 60 esitystä, joihin sisältyvät muiden muassa *Kalevala* (1997) ja *Kaksi aurinkoa* (2001) Q-teatterissa sekä Taaborinvuoren Kivi-juhilla vuonna 2015 nähty *Nummisuutarit*. Teatteriesitysten lisäksi hän on ohjannut monia kuunnelmia ja performansseja. Kahiluoto on nimitetty näyttämötaiteen taiteilijaprofessoriksi vuosiksi 2014–2024.

Juha-Pekka Hotinen on kirjailija-dramaturgi, joka on dramatisoinut *Arktisen hysterian* yhdessä Atro Kahiluodon kanssa. Myös ohjaajana, libretistinä, teatterinjohtajana, tuottajana, kriitikkona, opettajana ja käsitetaiteilijana tunnettu Hotinen on toiminut laajalti ja monipuolisesti esitystaiteen parissa muun muassa teatterissa ja radiossa. Esittämisen muotoja luovalla tavalla tutkivan ja uudistavan Hotisen teokset ovat usein olleet useiden taiteenlajien, kuten taidenäyttelyn ja esityksen, yhdistelmiä. Marko Tapiolta Hotinen on aiemmin dramatisoinut romaanin *Aapo Heiskasen viikatetanssi* Kemin kaupunginteatteriin (1988). Hotisen teatteria ja esitystaidetta koskevista kirjoituksista on julkaistu kokoelma *Tekstuaalista häirintää* (Like, 2002). *Arktinen hysteria* on Hotisen debyytti Kansallisteatterissa.

Dramaturgi ja kirjailija **Aina Bergroth** on työskennellyt Suomen kansallisteatterin kirjallisenä neuvonantajana vuodesta 2000. Hän on sovittanut näyttämölle Mikko Rimmisen Finlandia-palkitun romaanin *Nenäpäivä* ja toiminut dramaturgina muun muassa Leea Klemolan ja Yana Rossin ohjauksissa. Kristian Smedsin teoksessa *Palsa - ihmisen kuva* (2014) Bergroth esiintyi myös näyttämöllä. Bergrothin esikoisromaanin *Ah autuutta* ilmestyi Teokselta 2007 ja anonymi rakkauskirjekokoelma *Prinsessan kirjeet* kolme vuotta myöhemmin. Yleistä kirjallisuustiedettä ja teoreettista filosofiaa opiskellut Bergroth on valmistunut filosofian maisteriksi Helsingin yliopistosta. Vuosina 2012–2015 Bergroth toimi kirjallisuusjärjestö Nuoren Voiman Liiton puheenjohtajana.

Pitkän uran visuaalisena suunnittelijana tehnyt **Reija Hirvikoski** vastaa *Arktisen hysterian* lavastuksen, puvustuksen ja projisointien suunnittelusta. Kokonaisvaltaisista ja sisällöllisistä visualisointitöistään tunnettu Hirvikoski on työskennellyt monipuolisesti lukuisissa produktioissa niin elokuvan ja television kuin myös teatterin parissa. Koulutukseltaan Hirvikoski on taiteiden tohtori, ja hän toimi näyttämötaiteen taiteilijaprofessorina vuosina 2009–2014. Hirvikoski on toiminut useissa johtotehtävissä kuten kansainvälisen Performance Design -komission puheenjohtajana (2009–2015). Hän on saanut työstään laajalti tunnustusta, muun muassa ensimmäisenä suomalaisena naislavastajana Jussi-palkinnon *Lumikuningatar*-elokuvan visuaalisesta suunnittelusta (1987). Hirvikosken suunnittelutöitä on viime aikoina nähty muun muassa Espoon Kaupunginteatterin *Idiootissa* (2009), Oulun kaupunginteatterin *Rikoksessa rangaistuksessa* (2011) sekä Tampereen Työväen Teatterin *Kainon laulussa* (2014). *Arktinen hysteria* on Hirvikosken ensimmäinen työ Kansallisteatterissa.

Ville Virtanen on Kansallisteatterin vakituinen valaistusmestari, joka on tehnyt valo- ja videosuunnittelutöitä moniin teattereihin niin Suomessa kuin ulkomailla. Virtasen töitä on kotimaassa nähty muun muassa Helsingin, Lahden ja Seinäjoen kaupunginteattereissa sekä Mamia Companyn ja Compañía Kaari ja Roni Martinin esityksissä. Kansallisteatterissa hänen valosuunnittelutöitään on nähty esityksissä *Petos* (2014), *Alli Jukolan tarina* (2015), *Äitikortti* (2015), *Toinen minussa* (2016) sekä *Mauri ja vähä-älypuhelin*, johon hän suunnitteli myös videot (2016).

Esityksen äänisuunnittelijana on **Juhani Liimatainen**. Liimatainen teki pitkän uran Yleisradion Kokeilustudiossa, minkä jälkeen hän on muun muassa toiminut Teatterikorkeakoulun äänisuunnittelun professorina. Hänen toteuttamansa teokset ovat saaneet useita koti- ja ulkomaisia palkintoja. Liimataiselle myönnettiin Kritiikin kannukset 1986. Liimataisen äänisuunnittelutöitä ja ääniteoksia on kuultu monissa teatteriesityksissä, oopperoissa, festivaaleilla ja äänilevyillä. Kansallisteatteriin hän on tehnyt äänisuunnittelutöitä kaksi kertaa aiemmin, esityksiin *Hetki jolloin emme tienneet mitään toisistamme*, yhdessä Juhani Nuorvalan kanssa (1997) sekä *Hiljaista musiikkia* (2005).

Arktisen hysterian naamiointin suunnittelusta vastaa Kansallisteatterin vakituinen naamioitsija **Tuire Kerälä**. Hänen naamiointisuunnittelutöitään Kansallisteatterissa on nähty muun muassa esityksissä *Idiootti* (2010), *Neuvostoliitto* (2012) ja *Metsäjätti* (2013). Kerälän viime aikojen suunnittelutöihin lukeutuvat myös

Kansallisteatterin esitykset *60*, *Sinuous* ja *Juurihoito* vuodelta 2016.

NÄYTTÉLIJÄT

Tarja Heinula on vieraileva näyttelijä, joka on näytellyt muun muassa Teatteri Jurkassa, Ryhmäteatterissa ja Teatteri Takomossa sekä useissa tv-sarjoissa ja elokuvissa. Heinulan viime aikojen roolitöitä on nähty esityksissä *Valheet ja viettelijät* (Ryhmäteatteri, 2015) sekä argentiinalaisohjaaja Fernando Rubion *Everything by my side* -performanssissa (Helsingin Juhlaviikot, 2016). Heinula oli ainoana suomalaisena näyttelijänä mukana esityksessä myös Singaporessa *International Festival of Arts* -festivaaleilla 2016. Kansallisteatterissa Heinula on aiemmin näytellyt Smeds Ensemblen kanssa yhteistyönä tehdyissä esityksissä *Mental Finland* (2009) ja *Jumala on kauneus* (2008) sekä viimeisimpänä Ona Kamu kollektiivin esityksessä *Seksiä klo 16.25* (2014).

Petri Liski on ollut Kansallisteatterin vakituinen näyttelijä vuodesta 1990. Liski on tehnyt lukuisia, monipuolisia roolitöitä niin kotiteatterissaan kuin muilla näyttämöillä. Kansallisteatterissa Liski on nähty viime vuosina muiden muassa esityksissä *60* (2016), *Hirttäjät* (2016), *Saiturin jouluku* (2011/2015), *Luulosairas* (2015), *Kirsikkapuisto* (2013), *Frankenstein* (2013), *Fedja-setä, kissa ja koira* (2012) sekä *Viidakkokirja* (2009). Teatterin ohella Liski on myös esiintynyt useissa tv-sarjoissa sekä toiminut juontajana, kesäteatteriohjaajana ja monipuolisena muusikkona.

Heikki Pitkänen on ollut Kansallisteatterin vakituinen näyttelijä vuodesta 2009. Pitkäsen roolitöitä Kansallisteatterissa on nähty esimerkiksi esityksissä *Hirttäjät* (2015), *Luolasto* (2014), *Metsäjätti* (2014), *Patriarkka* (2012), *13 uponnutta vuotta* (2012), *Maamme* (2011) ja *Tuntematon sotilas* (2007). Pitkänen on esiintynyt myös monissa televisiosarjoissa ja elokuvissa.

Annika Poijärvi työskentelee Kansallisteatterin kiinnitettynä näyttelijänä kaudella 2016–2017. Hän on aiemmin työskennellyt näyttelijänä muiden muassa Ryhmäteatterissa ja Linnateatterissa. Poijärven toinen ajankohtainen roolityö Kansallisteatterissa nähdään esityksessä *Juurihoito* (2016), minkä lisäksi hän on esiintynyt myös *Äitikortissa* (2016). Poijärven ja Saara Kotkaniemen *Vauvasuihku* ja *Taaperosuihku* -esitykset Lavaklubilla ovat saavuttaneet suurta yleisösuosiota.

Taisto Reimaluoto on vieraileva näyttelijä. Pitkän uran kotimaisen teatterin, elokuvan ja television parissa tehnyt Reimaluoto on toiminut vuodesta 2010 myös Kajaanin Runoviikon taiteellisena johtajana. Kansallisteatterissa Reimaluodon toinen ajankohtainen roolityö nähdään esityksessä *Canth* (2016), minkä lisäksi hän on aiemmin esiintynyt muun muassa Kansallisteatterin Kiertuenäyttämön *Vapauden kauhussa* (2015) sekä esityksissä *Europaes* (2014) ja *Täällä Pohjantähden alla* (2011).

Marja Salo kuuluu Kansallisteatterin näyttelijäensembleen. Hänen aiempia roolisuorituksiaan on nähty muiden muassa esityksissä *Mahdolliset maailmat* (2016), *Onnellisuuden tasavalta* (2015) ja *SLAVA! Kunnia* (2015). Kehuttu *Sinuous*-esitys vuodelta 2016 oli Salon ja Paavilaisen yhdessä käsikirjoittama ja ohjaama esitys, jossa he molemmat myös esiintyivät.

Timo Torikka on vieraileva näyttelijä, joka on tehnyt pitkän uran kotimaisissa teattereissa, elokuvissa ja tv-sarjoissa. Torikka on esiintynyt myös Ranskassa. Viime vuosina hän on esiintynyt muun muassa esityksissä *Meidän luokka* (Espoon Kaupunginteatteri, 2016), Vanja-eno -sovituksessa *Espía a una mujer que se mata* (LE PANTA théâtre, Ranska, 2016) (KOM-teatteri, 2015), *Ihanat naisemme* (Helsingin Kaupunginteatteri, 2015) ja *Kolme sisarta* (KOM, 2013). Torikka on esiintynyt myös Kansallisteatterin Kiertuenäyttämön Vankila-projektiin kuuluneessa *Aikaero*-esityksessä, joka kiersi Suomen vankiloita vuonna 2014.

Harry Björkharrya esittävä **Timo Tuominen** kuuluu Kansallisteatterin vakituiseen näyttelijäkuntaan. Kotiteatterissaan Tuomisen toinen ajankohtainen roolityö nähdään *Sumussa* (2016), *Hirttäjät* (2016), *Nyt kun olet minun* (2015), *SLAVA! Kunnia.* (2015) ja *Europaeus* (2014). Hän on tehnyt myös lukuisia elokuva- ja televisiotöitä. Erinomaisena laulajanakin tunnettu Tuominen on esittänyt itse kääntämiään Jacques Brelin lauluja täysille saleille jo vuosia.

LISÄTIEDOT JA LEHDISTÖLIPPUOIVEET

Tiedotuspäällikkö

Mia Hyvärinen

mia.hyvarinen@kansallisteatteri.fi tai

p. 010 7331 238 / 050 540 5062

VALOKUVAT

<https://www.flickr.com/photos/Kansallisteatteri/sets/72157674132804110/>